

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Constans Defensio, Ex S. Scriptvra, Et Vera Catholica
Doctrina, Atqve Observatione Vniuersalis Christianæ
Ecclesiæ Deliberationis de Christiana Reformatione**

Bucer, Martin

Genevae, 1613

De conseruatione Sacramenti 67

urn:nbn:de:hbz:466:1-34315

Augustini insigniri. Caterum quicquid vllibi scriptum inueniunt quod abusus ac nouis eorum abusus patrocinari videtur, id tanquam Catholicae Ecclesiae testimonium produciunt, siue per se credibile sit, siue incredibile. Ad extremum, vt Christianus Lector videat, etiam Papam ipsum & Concilium suū figmentum Transsubstantiationis creditum non necessarium iudicasse, legat sessionem postremam Concilij Florentini habiti anno 1439. & inueniet Ecclesiam Græcam, Latine fuisse coniunctam: cūque consensissent de articulis quibusdam, voluisse Papam vltius progredi, & illos adigere ad Transsubstantiationem tractandam & recipiendam, vt Latini sentiebant. Ibi reluctati Græci sunt, & ea de re agere noluerunt, neque percelli vllis argumentis potuerunt, vt de ea consensus iniretur. Iam verò Christiana concordia & consensus cum nemine iniri potest, qui vel in vno aliquo necessario fidei articulo non idem sentit. Quamobrem cūm Papa & Concilium eius, Christianam concordiam cum Orientalibus Ecclesiis inierint articulo isto prætermisso, manifestum est, Papam & vniuersum Concilium Florentinum, Articulum de Transsubstantiatione panis & vini, non necessarium iudicasse.

His omnibus satis comprobatum est, commentum de essentiali transmutatione Panis & vini in S. Cœna, ita vt Panis & vinum esse desinat, ex his dictis Antiquorum, quæ hoc loco Aduersarij adduxerunt, nullo modo concludi posse, sed potius contrarium. Temerè igitur & sine omni causa Librum Reformationis accusarunt.

Altera Pars.

De Conservando Sacramento.

C. P. LXVII.

He reprehendunt Librum Reformationis præcipientem, vt Pastores quoties voluerint Cœnam Domini peragere, numerent populum, quem ad communicandum admiserunt, & pro numero eorum accipiant particulas. Quicquid verò fuerit residuum, statim ipsi sumant, nec quicquam eis reseruent, reponant, aut deferant aliquò, cūm hoc nō sit verbo Dei conforme. Quodque liber ponat, Contrarium facientes, verbo Dei iudicari & perpetuò iudicari debere.

Ad hæc in malam & sinistram suspensionem protrahere conantur, id quod in Libro Reformationis tanquam causa allatum est, propter quã minister quicquid post communionem residuum est, sumere, & nihil ex eo reseruare debent, nimirum, ad auferendos & cauendos varios scrupulos, & inutiles quæstiones. Scribunt enim, Quod autem præcepti sui causam adferant talem, nimirum ad auferendos varios scrupulos, &c. vnicuique in promptu est secum diiudicare quò spectet.

Defensio Libri ex S. Literis.

ADuersarij nihil ex verbo Dei contra Librum Reformationis proferunt: neque enim aliquid in S. Scriptura continetur, quod vel in speciem cum eo super hoc negotio pugnans adferri possit. Verba Domini clara sunt, *Accipite, comedite, Accipite, bibite*. Hoc si fecerimus, utique Sacramentum continuo comedemus ac bibemus, non autem referuabimus aut circumferemus.

Cumque Dominus promiserit, ubi duo vel tres in suo nomine congregati fuerint, se fore in medio ipsorum, iusseritque consolari infirmos, certe non est indecorum, ut fideles apud infirmum conueniant, ibique totam S. Cœnæ actionem expediant. Ad hæc præcipit Deus, omnia scandala euitare. Iam verò constat, quod ex referuatione, inclusione, & circumportatione Sacramenti omnis generis errores & abusus oborti sunt, de quo postea in articulo de veneratione Sacramenti dicitur. Quare cum Dominus de referuatione & inclusione huius Sacramenti nihil præceperit, quin potius eiusmodi quid mandarit, per quod talis custodia Sacramenti consistere non potest. Piè igitur & Christianè in Libro Reformationis est sublata.

De Observatione veteris Ecclesiæ.

HOc loco meminisse oportet, nullam Observationem posse esse Catholicam, nisi in Ecclesia Christi semper & ubique, & ab omnibus veris Ecclesiis fuerit obseruata. Talis verò non est custodia Sacramenti, multò minus Expositio & deportatio. Quamobrem tanquam Catholica Ecclesiæ ordinatio vel obseruatio agnosci, aut alicui obrudi nequit.

Isychius qui discipulus fuit Nazianzeni narrat, quod suo tempore in Ecclesiis quicquid de Sacramento residuum factum fuisset, igni fuerit consumptum, ad imitationem eius, quod de Oblatione Sanctificationis Sacerdotum cap. 8. Leuit. scriptum est, nempe quod omne residuum de Sacramento comburi deberet. Videatur apud istum Doctorem lib. 2. in locum citatum. Simile quid scripsit & Origenes Homil. 5. cum inquit, Nam & Dominus panem, quem discipulis dabat, dicens eis, *Accipite & manducate*, non distulit, nec seruari iussit in crastinum. Item Burcardus in decreto suo vetustissimum canonem Clementis Papæ citat, qui inter cætera sic habet. Tanta in altari holocausta offerantur, quan-

*De Coen- ta populo sufficere debeant. Quòd si remanserint, in crastinum non
sec. Di- referuentur, sed cum timore & tremore Clericorum, & diligentia
scint. ii. consumantur. Legitur apud Ambrosium super tertium caput
cap. Tri- stolæ Pauli ad Timotheum. Suo tempore singulis diebus dominicis
bus gra- offerendum, hoc est S. Domini Cœnam administrandam fuisse, etiamsi
dibus. non quotidie pro peregrinis, pro incolis tamen vel bis in hebdomada.*

Ex quibus

Ex quibus verbis colligi potest, Sacramentum temporibus Ambrosij in Ecclesia communiter referuatum non fuisse. Si enim referuatum fuisset, potuisset ex eo peregrinis & incolis ministrari, neque opus fuisset S. Cœnam celebrare.

Verum tamen est, quod quædam apud antiquos Ecclesiæ residuum de S. Cœna referuarint, & peregrinis, infirmisque transmiserint. Verum longè alia ratione ac modo, quàm apud nos ante paucos annos referuari consuevit.

Cyprianus in sermone de Lapsis meminit cuiusdam mulieris, quæ Sacramentum in arca conseruarit. Et Tertullianus lib. 2. ad uxorem, scribit, Christianos sua ætate sacramentum apud se referuasse, & ante omnes reliquos cibos sumere consueuisse. Hieronymus quoque in Apologia pro libris aduersus Iovinianum commemorat, Hanc fuisse consuetudinem Romæ, ut fideles quotidie corpus Christi acciperent, & post nuptialem concubitum in priuatis domibus, non in Ecclesia.

Vnde colligi potest, eos vel diebus istis, quibus Sacramentum in Ecclesia percipiebant, etiam partem aliquam eius accepisse, & ad sumendum in priuatis domibus referuasse, quemadmodum fecit mulier illa, cuius Cyprianus meminit: vel id de mensa Domini per alios in priuatas domos sibi deportari curauisse.

Hoc etiam ex eo conjici potest, quod ipsi Aduersarij hoc loco adduxerunt, nempe ex ea consuetudine, qua Romani episcopi olim solebāt peregrinis Catholicis episcopis, qui Romam venissent, eucharistiam solenniter transmittere.

Ex eo quoque quod de sacerdote quodam commemorant, qui cum per corporis ægrotum & excommunicatum Serapionem accedere non posset, misit eucharistiam per puerum ad domum infirmi, quod Ecclesiæ reconciliaretur.

Item de Exuperio Tholozano episcopo, quem commēdat Hieronymus, propterea quod aurum & argentum, quod Ecclesia habuerat, pauperibus distribuisset, & corpus Domini canistro vimineo inclusum, & sanguinem in vitro portasset. Sicut ex eo quoque, quod D. Ambrosius narrat de Satyro fratre suo, qui in naufragio constitutus sacramentum in oratio inuoluit, atque inde tantò confidentiùs seipsum in mare deiecit.

Hæc omnia probant Sacramentum in nonnullis Ecclesiis referuari quidem solitum fuisse, verum longè alia ratione, quàm nunc referuari solet, ad externam videlicet pompam & venerationem, cum auro, argento, candelis, contemplatione, corporali adoratione, ac similibus gestibus: sed asseruabatur ad sumendum, idque sine omni externa pompa, cultuque diuino, qui symbolo fuisset exhibitus. Laici enim imò etiam mulieres ac pueri sacramenta in manus accipiebant, in communibus vasis referuabant, hominibus transmittabant, de collis denique suspendebant, quo modo Aduersarij sine dubio non concedent, sacramenta asseruanda esse. Tales igitur historie, nihil minus quàm sacramenti referuationem confirmant, quam Aduer-

Hist. Eccl. Euf. lib. 5. cap. 24. Apud eundem lib. 6. ca.

34. Dist. 2. de Cōsecratione ca. ex Concilio Rhemō si statuitur, ne Eucharistia laico vel fœmina deferenda deinceps.

farij defendunt. Et quoniam negari non potest, in Reseruatione Sacramenti, ab Antiquis vsurpata, abusum reperiri, Christianum magis est, Sacramenta continuò secundum verbum Domini sumere, quemadmodum saniores ex veteribus facere consueuerunt, & verba Domini propriè requirunt, etiamsi nonnulli antiquorum, quantum ad hanc rem pertinet secum ipsis dispenfarint.

Solutio Obiectionum ex Patribus.

ADuersarij duo argumenta ex decretis Conciliorum adferunt, Vnum est, Ecclesiæ vsus ostendi posse hanc sacramenti conseruationem ad annos plus mille trecentos obseruasse. Librum igitur peccare, quòd eiusmodi consuetudinem tollit.

Responsio.

Non minus ostendi potest, quasdam Ecclesias Sacramentum non nodò non reseruasse, sed id facere prohibuisse videri in primitiuo exemplari sic haberi: verum etiam celebrari penitus prohibuisse. In quarum numero est etiam Romana Ecclesia. Ergo Aduersarij malè faciunt reseruando iacramentum, præsertim, cum istam consuetudinem aliæ quoque Ecclesiæ deinceps obseruarint, sitque per se verbo Dei magis consentanea, quàm altera. Verum hæc concludendi ratio nihil valet, Quædam antiquæ Ecclesiæ aliquid fecerunt, Ergo, Et nos quoque idem facere debemus. Aduersarij sine dubio difficulter mulieri Sacramentum in manus daturi essent, vt id domum deferret, & in cistula reconderet, vel puero, vt id patri suo adferret, & communicaret. Quod tamen antiquæ fecerunt Ecclesiæ, id quod Aduersarij ipsi citant.

Imò neque ista adhuc bona consequentia est, Omnes antiquæ Ecclesiæ in genere id obseruarunt, ergo, Nobis quoque obseruandum est. Hæc argumentandi ratio nemini minus tolerabilis foret, quàm Aduersariis. Fermè enim nihil omnino amplius eorum reuera obseruant, quæ ab antiquis Ecclesiis communiter fuerunt obseruata, cum in reliquis ordinationibus omnibus, tum maximè in hoc Sacramento, quemadmodum deinceps copiosè demonstrabitur. Hæc autem conclusio tantum valet, Veteres Ecclesiæ aliquid iuxta verbum Dei obseruarunt, estque adhuc nostris temporibus vtile ad fidelium ædificationem. Quare & nos quoque illud obseruare debemus.

Veteres Ecclesiæ omnes ante M. CCC. annos communiter hunc ritum obseruarunt, vt eo tempore quod inter Pascha & Pentecosten intercedit, populus non flexis genibus, sed erectus stans oraret: quò gratiam resurrectionis aliquo modo præfigurare voluerunt. Quia verò nullum extat de eo mandatum in verbo Domini, eaque ceremonia non singularem ad ædificationem vim apud nos habet, nemo certè est, qui eam tanquam necessariam requirat. Consimili modo nemo præceptum illud Apostolorum vrgebit, de non manducando sanguine, aut suffocato: quod tamen Apostoli ex instinctu Spiritus S. & secundum Verbum Dei, quod de charitate loquitur, mandauerunt. Eiusmodi enim abstinentia iamdudum non amplius ad Christianam concordiam & ædificationem

rationem confert, quemadmodum Apostolorum tempore faciebat.

Quando igitur ex veterum Ecclesiarum obseruationibus aliquid concluditur, nobis quoque obseruandum esse, probandum est, id non ab aliquibus tantum Ecclesiis, sed ad omnibus, & iuxta normam verbi Dei obseruatum fuisse, tanquam ad salutem hominum necessarium, vel saltem adeo utile, vt in eundem finem apud nos quoque conducere queat. Iam verò reseruare Sacramentum, non modò non apud omnes Ecclesias, sed etiam præter verbum Dei in vsu fuit, vt iam antea commonstratum est. Adhæc quoniam nostro tempore in tam horrendum abusum, & superstitionem pertractum est, maximè etiam est scandalosum: iure igitur ac meritò abrogatum. Hactenus ad primam argumentationem.

Iam ad alterum argumentum. Citant Aduersarij quendam Canonem Concilij cuiusdam VVormaciensis, ad eumque ornandum alterum adducunt Concilij Lateranensis, celebrati sub Innocentio III. Item Papæ Honorij, qui decreuerit vt presbyter Eucharistiam semper paratam habeat, vt quando quis infirmatus fuerit, statim communicet, ne sine communione moriatur, cui subiungunt Catholicam fidem non admittere, vt credatur, Deum Ecclesiæ suæ præpositos & Episcopos, qui toties in eius causa & nomine congregati, de hac re definierunt, tam scèdè & enormiter prolabi & errare fuisse.

Responsio.

QUOD S. Patres etiam in Conciliis, & in nomine promissionèque Dei congregati errare possint, id in pluribus Conciliis repertum est: nec in particularibus tantum Conciliis, verum etiam vniuersalibus, vt in Ariminensi, & Ephesino secundo. In quibus multi quidem erant S. Patres, qui sine dubio in nomine Domini, & ad vtilitatem Ecclesiæ promouendam congregati erant, humana tamen imbecillitate superati, erroneis opinionibus astipulabantur. In magno concilio Chalcedonensi ex instinctu Episcopi Constantinopolitani per vniuersum Concilium decernebatur, vt ipse Episcopis Antiochiæ & Alexandria imperaret, quod Leo Papa tanquam impium recipere noluit. Quid multis opus est? *Vt in epi-
stolis suis.
51. 52. 53.* Omnia antiqua Concilia ex verbo Dei decreuerunt, vt ministri Ecclesiæ cum consensu & probatione populi eligerentur, vt in spiritualibus tantum rebus, non mundanis incumbant: sacramenta, & omnes actiones Ecclesiæ, in lingua populo intellecta administrent: vt que hoc sacrosanctum Sacramentum, de quo in præsentia sermo est, populo integrum distribuatur: denique id genus multa & ordinarunt, & ipsi obseruarunt, quæ ex autoritate verbi Dei ad ministerium Ecclesiæ requiruntur. Quibus omnibus Aduersarij contrarium faciunt. Quod si obseruatum necessarium est, quicquid Concilia & in doctrina & in ritibus Ecclesiæ decreuerunt & obseruarunt, quæ fit vt ipsi adeo directè contrarium faciant, præsertim in eiusmodi rebus, in quibus antiqua Concilia nihil aliud quàm quod Deus ipse præcepit decreuerunt.

Hoc verò indubitatum est, omnes homines errare posse, etiam in nomine Iesu Christi congregatos, quandiu in hac carne, quæ infinitis er-

rorib. implicata est, versatur. Adhuc quanta ignorantia, quanta ministerij Ecclesiastici desolatio fuerit temporib. istorum Conciliorum, quæ Aduersarij hoc loco citant, neminem, qui eorum temporum historias nouit, latet, Neminem igitur ligant talium Conciliorum decreta, ad prætermittendum id quod verbo Dei quammaximè cõsentaneum, & à priscis quoque Ecclesiis obseruatum & ordinatum est, cuiusmodi est sacrosanctum Sacramentum totum sumere, nihilque de eo reseruare: obseruandum verò, quod & S. scripturæ dissentaneum est, & nostro tempore ad nullam ædificationem vim habet.

Responsio ad duas calumnias contra librum Reformationis.

IN libro Reformationis positum est, æternum Dei verbum esse, quod nos saluos faciat, si ei fidem adhibeamus: damnet autem. si ei diffidamus. Quare cum clara sint Domini verba, accipite, comedite: accipite, bibite: nos ab iis quoquomodo discedere, aut quicquam circa hanc Sacramenti actionem innouare aut immutare nullomodo debere. Ex his verbis a duersarij talem calumniam nectunt, scribentes, Librum ponere, quod contrarium facientes verbo Dei iudicentur & damnentur perpetuò. Perinde ac si Liber omnes Ecclesias & Christianos, qui aliquando Sacramentum reseruauerunt, perpetuò condemnare vellet. Verum ita non est, nam Liber non dicit (contrarium facientes) sed solummodo, quòd sacra scriptura expressè doceat, verbum Dei creditum saluos facere, non creditum condemnare, Róm. 1. 10. 12.

Verum quidem est, qui vel vnum Domini verbum non sequitur, is nec fidem habet ei. Porro qui vel vni verbo Dei Saluatoris nostri non credit, is nulli rectè credit, quemadmodum debebat. Nihilominus tamen, qui principali verbo Dei sacrosancto Euangelio, de redemptione facta per D. nostrum Iesum Christum, verè credit, ex eoque Christum Dominum nostrum pro Seruatore suo agnoscit ac recipit, is per eundem Christum Dominum, assequitur remissionem incredulitatis suæ, qua, proh dolor, omnis nostra vita scatet, & ex qua reliqua omnia peccata oriuntur & existunt. Vbi enim plena fides verbi Dei est, ibi nulla transgressio, nullumque peccatum locum habere potest.

Hoc modo Liber Reformationis non damnat veteres Ecclesias, & Christianos, qui sacramentum ex ignorantia, quòdque verbum Christi non satis inspexerunt, & ob oculos posuerunt, reseruauerunt. Operam verò dat vt homines à graui abusu qui hactenus inualuit, quique admodum longè ab institutione Christi recessit, & neque ordinationes, neque exempla veterum pro se habet, auertat & abducat. Interim verum est, quod qui post sufficiente in veritatis instructionem in eiusmodi errore & abusu obstinatè perseuerare vellet, is certè non haberet quod remissionem peccatorum speraret, hoc pacto enim fidem Christi penitus abiiceret.

Idem iudicium D. Cyprianus quoque tulit, de abusu Sacramenti, qui suo tempore apud nonnullos obortus erat, & aliquandiu etiam durauerat: qui in calice non vinum, sed aquam usurpabant. Postremò suspicio-

nem, quam

nem, quam Aduersarij contra Librum mouere conantur, quasi authores eius de hoc sacramento & potentia Christi, in Cœna non rectè sentiâr, Liber Reformationis ipse plenissimè diluit, in eo quod veram exhibitionem & perceptionē corporis & sanguinis Christi in S. Cœna in tam multis locis liberè & expresse fatetur atque docet.

Tertia pars.

*Vbi Sacramentum Eucharistia debeat consecrari: & de commu-
nitione infirmorum.*

CAP. LXVIII.

TERTIA pars vigesimæ tertie accusationis est, contra id quod in Libro Reformationis ordinatum est, de Communionē egrotantium & eorum, qui remotius ab Ecclesia habitant, Hic dicunt, Per Ordinationem istam, ordinarunt tempus, locum & modum S. Cœnam Domini administrandi transiliri. Tempus, Quod visitationes egrotantium omni tempore ante & post prandia, secundum infirmi commoditatem, fieri debeant, comederit licet pastor, aut ieiunet. Veterem verò esse ordinationem Ecclesiarum, vt hoc sacramentum non nisi ieiuni tractent, & percipiant. Locum, illum enim esse tantummodo Altare Ecclesiæ ajunt. Librū verò velle, vt sacramentū pro infirmis in domibus eorū cōficiatur: permittere quoq; qui remotius ab Ecclesia habitāt, vt Cœnā Dei cōuenienti tempore in propriis domibus & habitationibus seruent. Modum: Quod Eucharistia non sine solenni gratiarum actione celebrari debeat: sacerdos verò qui illud administrat, de eo simul quoque communicet. Librum verò Reformationis nihil amplius requirere, cum sacramentum apud infirmos conficiendum est, quàm vt Pastor verba institutionis huius sacramenti vnā cum oratione dominica super panem & vinum pronunciet: sacerdoti verò non imponere legem simul communicandi. Ad exaggerandas autem & amplificandas accusationes istas, plurima Patrum & Conciliorum dicta producunt, nullum verò testimonium S. scripturæ, neque enim vel vnum aliquod habent.

Defensio libri sumpta ex verbo Dei.

DAt nobis Dominus corpus & sanguinem suum, vt magis ac magis in ipso viuamus, & ipse vicissim in nobis, Ioan. 6. Iubet nos quoque vt S. Cœnam in memoriam sui celebremus, quo in fide erga ipsum, omnique pietate confirmemur, ac de gratia noui Testamenti, & beata resurrectione certiores reddamur. Eiusmodi consolatio ac confirmatio fidei omnibus Christianis maximoperè prodest, afflictis verò & laborantibus summè necessaria.

Ex quo consequitur, hanc consolationem nemini Christiano, minimè verò omnium infirmis & egrotantibus subtrahendā esse. Iā verò Cōsolatio ista fideiq; corroboratio maxima ex parte per verba Domini, per quæ